

Egei Polha Sa Efesus O Kediāmokou Nalama Nei

Tawale Ta

Pol e didio mosokou duwoli, kuguo nalāmamou, o Tikikuskou, nā kuguo koju malā ile, sa Efesus o kediāmokou neyede tobou.

Afu kelege, Polha sa Efesuskou bolou kege ile folo, sa kē tie o sasai kediābou de dalali, Yesuhā degei kahā ta kē hehegie tobou mō i. Dabai 18:19-21, 19:1-41, 20:1, nā kokou dugu. Habage, e sa Efesus hafei dege ile dalali, die widio o kediāmokou haguamabeebe tobou mō, haguasieimōu, e diāmokou egele tobou. Dabai 20:17-38 kokou dugu.

*Kuguo Efesus koju mahā ta sibige tanou tanou
olou feibe kuhe:*

Ta Hiye 1-3

Godihā degeiye, Kelesu e dibou de dogou guo dalamou, di gehē dege dalagua kuhe.

Ta Hiye 4-6

Dibe Yesu Kelesuhā tōu sā degei kahā degemou, di Godihā midihiq kēnou milou game.

Ta hiye 4-6 kēme sibige sudo dala. Sibige kamadia kegebe kou gue:

Obou sasaibou hulomou daladi kahat - Efesus 5:21-33.

Adiou ayebou sisigobou olou fei kahat - Efesus 6:1-4.

Tamabou de biyadi bimai ke olou fei tefele tou ma dalale kahat - Efesus 6:10-20.

Godihä degeiye, Kelesu e dibou de dogou guo dalamou, di gehe dege dalagua kuhe

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godi yolu tagaiyenou ame Yesu Kelesuhä ta-bolofei-mala-siadi-o degei. A kuguo koju nalama, Yesu Kelesukou damaleyodema sesedi o sasai, sa Efesuskou dalagua nimokou nelj kuhe. Nime Godihä o sasai.

² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

*Yesu Kelesuhä degeienou, Godihä hebeni
bimai bolofei ke olou fei dimokou nei*

³ Di Godihä hu hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuhä e Aye Godi. Kelesuhä dibou de dogou guo dala kahat degemou, Godihä hebeni bimai bolofei ke olou fei dimokou nei, di damaleyodei midiho kenou sesele imabadomou.

⁴ Damaledo, sa sibige koju milou li mei kelegebe, Godihage Kelesube dibou de dogou guo dalaleyodema kou makai. Kegei kahat degemou, dibe midiho kasagai kahat hebe keme ta moloju

mei, Godihä e dihile kokou dibe yoju e bi bolonou dalaguale.

5 Godihä yoju tagaiyenou dibe yoju e sisigodo dege dalaguamabadomou makai. Yobe, Yesu Kelesu eme dibou de dogou guo dalale kahä degemou, Godihä kege kuhe degei.

6 Godihage e Dihibe yoju kou tagaidoye, kenou si e dimokou hiyedo habaguguemou, e Dihi ke dimokou nej. Kegei kahä degemou, dige Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

7 Godihä di habaguguemou, Kelesu tobou mou hagua tolo ilemou, di mamou. Kelesuhä kafei ke migi kahage, Godihage di midihou kasagai keme gebe meiyodei.

8 Damaledo, Godihä di solou do hiyedo degei kahä degemou, e tewe hiyedobou, e fimai bolodobou de dimokou nej dala kuhe.

9 Afu, Godihage Kelesuhä habage degeleyodema makama fogou keme mogogou delei haguabe demou, ise ifinou e tagai sagai ke dimokou hegi dala kuhe.

10 Godihä tagai keme kou gue, sawisiei yoju makai kelegebe, e sa sibige kojuumahä bimaibou, hebeni sa kahä bimaibou olou fei ke kefeguo, Kelesuhä hayedu dogoguba, eme wudio hiyedo o dege dalale ke tagai.

11 Godihä e dabai degedibe, yoju tagaiya kebou, yoju e fimaiya kebou denou degedi. Kegemou, e yoju tagaiya kenu Judia o sasai eibe

Kelesubou de dogou guo dalaba, Godihage eibe yo[u] e sisigodo degeleyodema kuhe makai.

12 Juda o sasai eibe Kelesukou eibukou damaleyodele i. Yomogou kelegebe, einou Kelesukou damaleyodema, e boholou ma haguale ke dia deleiguei. Godihag ei makaibe, yo[u]umakou hohobolou ba, e hu hebele fogumabadomou kuhe makai.

13 Sa ahudo o sasai ni damaledo ta uwo bolofei, Godihag ni mamolouuyodei ke dulomou, Kelesu emokou damaleyodeimou be, ege nibou de dogou guo dalamou, Godihag e Duo Bolofei nimokou kuhe nei. Duo Bolofei, Godihag dimokou neleyodei ke nimokou ne nei kahag yobe, nine e bi degei dalagua.

14 Duo Bolofeibe, Godihag dimokou kou nei kahag degemou, di tawale ilibe, bi olou fei, Godihag e o sasai dimokou neleyodei kene kou neledade tawale ili. Di baha duwolobe, Godihag di mamolouuyodei kenu baha duwoli, emokou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

Polhage Godihag sa Efesus tie kediāmokou tewe hiyedo ke neyedema dihq baga tobou

15 Obe tobolou imou a dube, nime Hiye O Yesukou damaleyodema, Godihag o sasai kediāmokou solou do degele idi ke tobolou imou dudi.

16 Kegemou, a Godikou dihq baga tobou dibe, a nimokou hohag degemou, emokou bolofeiyode tobou di.

17 Godi eme di Hiye O Yesu Kelesuhä e Aye. E hohobou, e nelebou debe hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Age Godihä nimokou fima bolofeibou, tewe hiyebou de neleba, e yofusie nimokou hegiba, ni e defeido tawamabadomou dihq baga tobou di.

18 A Godihä ni duledu hohoguyadomou tagali, bi bolofei, yolu e o sasai dimokou neleyodei, dia dalagua keme nige tawamabadomou . Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei.

19 Ni ke tawaibabe, Godihä dedei, damaleyodele i o sasai di dogou gudi dedei keme hiyedo. E nelé hiyedo di dogou gudi keme tei haguagidi nelé sagai kenou tefei.

20 Kelesu e tolo imou, Godihä yolu e nelé hiyedo kahanou haguagiemou, hebenikou wolou folomou, e dobogoju delekou bigimou baha duwo.

21 Kegemou, Kelesube hebeni sa tou gulido duwomou, esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediame e hayedu dalagua. Damaledo, ifibe Kelesu e hube hiyedo folodo, o hubou hubou olou feibe gabama folodo dala. Habagene, yolu kegenou dalale.

22 Godihä bi olou feibe Kelesuhä hayedu kefego dogogu dala. Damaleyodele i o sasai dine e hayedu dalagua. Eme di widio o hiyedo.

23 Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuhä tou sa dege dala. Kenou si di Kelesukou damaleyodili

mei debabe, Kelesu eme tōu mei, widionou sa dege dala.* Haba, bi olou fei kene Kelesubou de dala mei debabe, bimai keme sibige mei sa dege dala.

2

Godihq degeiyenou, o tofigiei sagai dibe Kelesubou de fi gehe dege dalagua

¹ Afu njime Godihq t̄ dulo idiyo mei. Midihq kasagainou milou ga idi kahq degemou, njime tofigiei sagai deleiguei.

² Kelegebe, njime sa sibige kuokou midihq kasagai ke milou ga idibe, duo kasagai, agudiletou dalagua kediq hiye o kahq t̄ ke dulomou damaleyodema milou ga idi. Duo kasagai kediq wudio o keme Godihq t̄ dudiyo mei o sasai kediqbou de dogou guo dala.

³ Damaledo, afu di olou feine kegenou degele idi. Midihq kasagai, di tou e tagali ke sesele ibe, keme di diyou di fimai kenou sesele idi. Di adiou ha di malq felemou hagueibe, Godihq gofo[u] feleiye dine hebe kasagai ke kou molo[u] sagaiye,

⁴ kenou si Godihq di tagalemou, solou do hiyedo degei kahq degemou,

⁵ di Kelesubou de fi gehe dege dalagua. Di midihq kasagai milou ga idi kahq, dibe tofigiei

* **1:23 1:23** Grik taege t̄ sibige bolou dala. Kegei kahq degemou, Tok Pisin bohoube esofei, Kalai t̄ bohoune esofei kege nalai.

sə dege deleigueiye, kənōu si Godihə habaguguei kahənōu di mamou.

⁶ Godihə Yesu Kelesu haguagi sagai, ə dine haguagiemōu tobou, Kelesubōu de dogōu guoba, dine hebeni sa Kelesubōu de dia dalaleyode tobou.

⁷ Yesu Kelesuhə degeiyenōu, Godihə ə midiho bolədo kə dimokōu hegī. Habaguguei midiho kəme folodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. Kegei kahə, habage dalaguale o sasaı olōu fei kediamokōu ne Godihə ə midiho bolofei kə hehegielamōu degei.

⁸ Godihə ni habagugueimōu, ni Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihə ni kuhe mamou. Godihə ni mamou kahə ə yobe kou guei, Godihə yoñunōu njimokōu solou do degemōu mōu yoñuwa kuhe mamou. Koñume njiou nou degeli mei, Godi yoñunōu degei.

⁹ Godihə di mamoube, di ə dabai ta degeimōu kahə hebeye mamou li mei, di diyōu sie di hu hiye degeiye domōu.

¹⁰ Yesu Kelesuhə dibōu de dogōu guo dalamōu, Godihə di duo gehe degei, dige midiho bolədo kənōu milōu mabadomōu, afudo yoñu kege kou degeleyode tawalemōu makai delei.

Kelesuhə biyadi midiho kə igile mugumōu, Juda o sasaibōu, sa sa o sasaibōu olōu feido mogo tanōu degei dala

11 Ni tewe, Juda o eibe kolo diafigidi midiho kę milou di, haba sa sa ahudo o njime eige kolo diafigidiyo mei oyodele idi. Kolo diafigidi midiho keme sa sibigę koŋumahą midihoŋou milolou idi.

12 Tawama, afuge, njime Kelesube ahudo dege deleiguei. Njime Israel o sasai mei, sa ahudo tie. Godihą Israel o sasai eimokou midiho bolо hegileyodema makai keme njimokou makali mei. Godihą ta tobou ma walamai kene njimokou ta walamali mei. Nige Godibe ta tawale ili mei. Nige e njimokou midiho bolodo degele kę ta dia deleigueli mei.

13 Damaledo, afuge, njime Godibe ahudo dege deleiguei. Kenou si, ifi Kelesuhą kafeiyenou degeiye, njime Godikou hagua hafei dege dala kehe.

14 Kelesuhą degeiye, di olou feibe mogo tanou dege dalagua. Afudo, Juda o sasai eige sa sa ahudo o sasai njime ho oyodele idi. Biyadi midiho keme takisi sa dege delei, Juda o sasai eibe ilokou, haba sa sa ahudo o sasai njine ilokou. Kenou si, Kelesuhą takisi kę gobolou mugumou, ifi dibe mogo tanou dege dalagua kuhe.

15 Moseshą Juda o sasai eimokou kuolou ta daga daga kę ei dulo sesemabodomou hehegie tobou. Kenou si Kelesu e hagua tolo i kaha degemou, kuolou ta keme mei degei. E kę igile mugube, Juda o sasai eibou, sa sa ahudo o sasai nibou de mogo degeba, di olou fei geleguo ebou de dalamabodomou.

¹⁶ Kelesu e hebe fufuguomaikō tolo i kahā degemōu, Juda o sasaibōu, sa sa ahudo o sasaibōu di olōu feibe Godibōu de mogo tanōu degei. Kegemōu, biyadi midiho kēme olōu fei mei degei.

¹⁷ Kelesu e haguamōu, dibōu de mogo degeiyode toboube, e tā uwo bolofei kē sa sa ahudo o sasai nimokōu bōu, haba hafej dege dala o sasai eimokōu bōu de hehegie tobou.

¹⁸ Damaledo, Kelesuhā degeiye, Duo Bolofeihā a soloñumōumōu, Juda o eibōu, sa sa ahudo o sasai nībōu, di olōu fei Aye Godikōu dihō baga tobolōu idibe bolo.

Kelesukōu damaleyodele i o sasai dibe Godihā e mosō

¹⁹ Afudo Godihā sosōu eige sa ahudo o sasai nīme ho oyode tawale idi. Ifibe Kelesuhā dogou gu kahā degemōu, nīme eibōu de sosōu tanōu fei, Godihā e sosōu.

²⁰ Nibōu eibōu di olōu feibe Godihā mosō. Ta-bolofei-malā-suluguadi-obōu, haba habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediame mosō mouti fēya fofoguei kē sā degei. Haba Yesu Kelesu ēme meleya mouti sā degei.

²¹ Kelesube meleya mouti sā degei, mosō hebe olōu feibe meleya mouti kokōu nou asōu giedi. Kegemōu, mosō hebe tanōu tanōu olōu fei dogogue hobogōu mōu be, mosō kuhe gofōu degedi. Hiye O Godihāge mosō kē togoulugi, hiye degeimōu be, yoñu e mosō bolodo kē dugulu.

22 Kelesuhä nibou de dogoū guo dala kahä, nine Godihä e o sasai eiboū de geleguomoū dogoū guo dala kuhé. Kegei kahä degemoū, niboū eiboū di oloū feibe Godihä moso, e togoulū kodube e Duo Bolofeine dala.

3

Pol e dabaibe t̄a uwo bolofei k̄e sa sa ahudo o sasai kediāmokoū hehegiemoū siadi

1 Kelesuhənoū degeiye, di mogo tanoū degemoū, a nī dogoū gulamoū degei. Damaledo, nī dowoye a Yesu Kelesuhä dabai degei kahä, ame didiq o degei dala kuhé.

2 Godihä əmokoū habagugueguomoū tobou, n̄a mā soloū do degedi t̄a k̄e sa sa ahudo o sasai kediāmokoū hehegiyedei k̄eme əge nī koū dulo idade tawali.

3 Godihä koū degeleyodemamoū mogogou delei k̄eme e əmokoū hegimoū, a huyadefei koū nalaī.

4 A nalaī kōume nī husōubabe, nī tawale ile, Kelesuhä dabai, mogogou delei kahä sibige k̄eme a defeido tewedadele ile.

5 Kelesuhä dabai kahä sibige k̄eme afu koū guai o sasai kediage ta tawale ili mei. Godihä defeido ta hehegili mei kahä degeimoū. Ifisi, Godihä e Duo Bolofei k̄e toboū moū hagua, Godihä t̄a-bolofei-malə-suluguadi-oboū, habage-degeleduguo-toboloū-idi-oboū kediāmokoū hehegie tobou.

6 Kelesuhq dabai, mogogou delei kahq sibigebe kou gue, sa sa ahudo o sasai nibou, sa Israel o sasai eibou de ta uwo bolofei ke dulo sesele ili kahq degemou, dibe sosou tanou fei dala. Ei Kelesubou de dala sagai kenou tefei, nine Kelesubou de dala. Damaledo, di olou fei tou tanou fei sa dege dala. Godihq eimokou neleyodema makai keme e nimokou ne kou nele.

7 Godihq a habagugueguomou, e dedei hiyedo ke amokou solou do nelemou, e ta uwo bolofei hehegiedi dabai degeyede tobou.

8 Godihq o sasai kediame hubou o sasai. Kenou si ame hubou o meiye, haba Godihq a habagugueguomou, ame sa sa ahudo o sasai kediampokou ta uwo bolofei ke hehegieyedei. Ta uwo bolofei keme Kelesuhq degei ta. Dige Kelesuhq e sibigebe tefeiba tefele sagai mei. Husoubane husoloq sagai mei. E sibigebe hiyedo folodo, di ta tawaga tobolou sagai mei.

9 Godihq bi olou fei ke milou gama mei degeimou be, e yolu habage degele keme o takou ta tobou li mei. Godihq fimai keme mogogou haguabe demou, ifisi amokou yolu e fimai ke o sasai olou fei kediampokou hehegieyede tobou.

10 Godihq tagaibe, Kelesukou damaleyodele i o dige e fimai ke hebeni esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediampokou hehegiemabadomou tagai. Godihq e fimai be neledo, e tewebe folodo.

11 Afu, Godihq e sibige o sasai olou fei dibe

ebou de dalaleyodemamou, e di Hiye O Yesu Kelesu tobou mou hagua, Godi yolu degeleyodei ke degema mei degei.

¹² Di Kelesukou damaleyodei kahä, di ta gué degediyo mei. Dige Kelesu eme Godikou yale adade tawale ili.

¹³ Kegemou, a nimokou tobolou kuhe. Nige ni dowoye a hagi degeli kuokou fi hiyedo mädama. Ni mou hohobou ma, a ni Godikou yale a ke nimokou kou hegi kahä degemou, nime hebeni hohö ke dugulo ile.

Polhage sa Efesus o sasai kedia nelledo dege dalamabodomou diho baga tobou

¹⁴ A Aye Godihä degei kokou fimamou, emokou yubu sugulo fiya duwodi.

¹⁵ Godibe di Aye. Hebenitou dalaguabou, sa sibige kuokou dalaguabou olou fei kedia die Ayeyodele idi. Sosou olou fei kedia die Aye tanou.

¹⁶ Di Aye Godi eme hohobou nelebou hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegei kahä, ege Duo Bolofehä dedei hiyedo ke nimokou neyadomou, a diho baga tobolou kuhe.

¹⁷ Nime damaleyodele i kahä degemou, age Kelesuhä ni dogou guyedema diho baga tobolou. Haba, age nime Godihä tagadi midiho kene tawaleba, o sasai kedi amokou solou do degemabodomou diho baga tobolou kuhe. Tagadi midiho ke tawale ibabe, nime nelledo dege tafalaguale, hebe sa degei, tefeye mihikou

hiligedo tou. Moso^o sa degei, mouti tagetou^o neledo dege duwolo.

18 Kegeiba, nime Godih^a o sasai kediabou^o de neledo dege dalaguali, Kelesuh^a di tagadi kem^e hiyedo folodoyode tawale ile. Ni ahudo ibane, Kelesuh^a nimokou^o solou^o do dege dalale. Sugutou^o foloubane, e solou^o do dege dalale. Hayemou^o m^ubane, e solou^o do dege dalale.

19 Damaledo, Kelesuh^a di tagadibe tewe olou^o fei gabama feleido. Age nime Kelesuh^a tagadi midiho^o ke tawaiba, Godih^a e fibe ni duledu amamado^o dalayadomou^o diho^o baga^o tobolou^o.

20 Godih^a nelebe hiyedo folodo. Dige e nele hiyedo ke defeido ta tawaiyo meiye, kenou^o si e di duledube dabai hiyedo degedi. Godih^a di dogou^o guyadomou^o, di ke diho^o baga^o tobou^o dibe huyadefei^o. Kenou^o si Godih^a di solou^o do degedibe hiyedo, di Godikou^o yodulo idi ke gabama feleido.

21 Kegei kah^a degemou^o, Yesu Kelesukou^o damaleyodele i o sasaki^o di Kelesuh^a huya ke Godikou^o hiyedo hohobou^o me. Di sosou^o, habage dalaguale kediame Godih^a hu hebele foguoba, tofousogo tofousogo kegenou^o kuhe hohobolou^o dalale. Damaledo.

**Dibe Yesu Kelesuh^a tou^o sa degei
kah^a degemou^o, di Godih^a midiho^o
kenou^o milou^o game**

(Ta Hiye 4-6)

4

*Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuhə tou sa
degei*

¹ Ame Pol, ame didiq o degei dala, Hiye Ohə dabai degedi kahə degemou. Age nime midiho bolo kə milou mabeeedē tobolou kuhe. Godihə ni e midiho kə sesemabadomou haguisai kahə degemou, ni midiho gehə ta milou gadama.

² Ni njou sie ni hu hebele fogudama. Omokou himido degema. Neledo dege dalali, oe njimokou midiho kasagai milou babe, ni diamokou hobou boholou milou dama. Amafei hemele fiya, yogo tagaiba tagaiba dema.

³ Duo Bolofeihə degeiye, nime mogo degei dala kahə, ni njou sie himi degeiba himi degeiba dema, fi tanou dege dalama.

⁴ Dibe Kelesubou de tou tanou. Godihə Duo Bolofei ene tanou fei. Nebe kənou tefei, dine bi tanou fei dia dalagua, Godihə di haguisai kahə degeimou.

⁵ Di Hiye O eme tanou fei. Godikou damaleyodei midiho kene tanou fei. Fafeleya degedi midiho kene tanou fei.

⁶ Godibe tanou feido, di olou fei di Aye. Godi eme di gabama folodo dala. Eme dibou de dogou guo dalali dabai degeli. Di duledune e dogou guo dala.

⁷ Kegemōū, Kelesuhä yoū tagaiya kē dimokoū dabai daga daga kē degemōū ile kahä nelē kē di duledu soloū do nēmoū i.

⁸ Kegei kahä degemōū, Godihä kuguokoū be koū gue nalaī dala,

Ę sugutoū falamoū be, ę o ilo keleboū de biyamamoū, ęnoū gaba tofogoū moū, o kediā didiq̄ toū ma felei.

Dedeī hiyedo kē ę yoū ę o sasaī kediāmokoū nēmoū i. *Buk Song 68:18*

⁹ Sugutoū felei kahä sibigëbe koū gue, eme sugutoū bukoū feli mei, ę sa sibigë kuokoū migilemoū be, mihī duo moū gulido koū mulomoū, haba sugutoū kuhe boholoū mǟ felei.

¹⁰ O moū gulido mū o kahäge hebenitoū toū guldione felei, hebeniboū, sa sibigëboū de oloū feibe, ę neleyenoū silemaī dala.

¹¹ O kahäge damaleyodele i o sasaī dige ę dabai daga daga degemabodomoū dedeī nēmoū i. Di ilo kelebe tą̄-bolofeī-malǟ-suluguadi dabai kē degeiba, ilo kelebe habage-degele-duguo-toboloū-idi dabai kē degeiba, ilo kelebe ya, tą̄ uwo bolofeī kē toboū moū suluguaba, ilo kelebe damaleyodei o woloū daladi dabai degeiba, ilo kelebe Godihä midihō hehegiedi dabai degeiba demabadomoū dedeī kē nēmoū i.

¹² Kelesuhä ę dabai daga daga kē nēmoū i, damaleyodele i o sasaī dī diyoū sie yogo dogoū guba dogoū guba deiba, dibe yoū ę toū sagaī

dege, neledo dege dalamabadomou.

13 Di Godih^q dabai keme hiligedo kegenou degemou iligi, damaleyodei neledo degeba, fi tanou dege, Godih^q Dihⁱ k^e defeido tawale ile. Di fi haguaba, damaleyodei neledo degeiba, Kelesu yo^uunou dogou guo dalaba, yo^u tagai sagai kenou milou gamou yale.

14 Kegeibasi, dibe sisigo sagai dege dalale mei. Ogo^u gai egei o kedi^q dio^u die fimai sagai k^e tobou babe, di k^e dulo sesele mei. Wibou, to boboubou kaha^q diou bohou guedi sagai kege degeibabe, dige sisigo ilo kelege degedi sagai kege, ogou gai midi^q k^e milou gale mei.

15 Dige ogou gai egei keme hobou ta dudame. Damaledo ta kenou si di tobolou ba, o sasai di yogo tagadi midi^q kenou milou game. Midi^q bol^o k^e milou goubabe, dibe Kelesuh^q dogou guba, nelledo dege dalaguale. Eme di widio o.

16 Dibe Kelesu e tou sa degei. Di tanou tanou be e dobogo^uudiobou, e ibigidiobou, e sagidiobou sa dege dalaguamou, e momeye di dio olou fei asou giei dala. Kelesuh^q dimokou dedei nei kaha^q, di diyou di dabai k^e defeido degeligi, di damaleyodei k^e hiye degemou, di diyou sie yogokou solou do degeimou, solou do degeimou dedi.

Kelesukou damaleyodele i o sasai dibe ebele midi^q kenou seseme

17 Kegemoū, a Hiye Ohä huya kę nimokoū koū gue toboloū, damaleyodili mei o sasaī kediā midihō, nī afu miloū di keme haba ta miloū dama. O sasaī kediame diōu die fimāi, sibigē mei keleya kę suluguadi.

18 Die fimaibe huliā sā degei. Diā defeido tawaiyo mei, yobe die fibe hiligido dalagua. Kegei kahā, fī gehē Godihä nelamoū degeli kemē diāge molōu sagaī mei.

19 Midihō kasagaī diōu miloū gadi kemē diōuge ta sidifi degele idiyo mei. Diōu die tōu e tagadi midihō kasagaī koū miloū ga iligine, haba midihō kasagaī gehē gehē ilo kelene miloū galamoū hiyedo degele idi.

20 Nīnoū si midihō kasagaī kę miloū ga idiyo mei. Nīme Kelesu tewe.

21 Age Yesuhä damaledo tabe oe nimokoū hehegile imoū, nī koū dulo idade tawali.

22 Afuge nīme midihō, nīoū tagai sagaī kenoū miloū ga idi. Afu degedi midihō kemē bolō̄ mei. Midihō kasagaī kę miloū ga idibe, yukuei afukoū kę sā degei, kę tele filama, kegeligi midihō kasagaī kahā nī makeiye.

23 Nīme Godihä nī fī boholoū gehé̄ degeiba kuhē suluguama.

24 Nī fī gehé̄ Godihä miloube, Godi yōū ē fī sā dege milou. Nīme fī gehé̄ kęboū denoū sulugualibe, nī Godihä midihō dōudo kęnoū miloū ga ile.

25 Fi geh**ebōu** de dala kah**aq** degemou, ogou gai midiho milou di keme fogou ma. Ni njou sie yogokou damaledo tanou tobou ba tobou ba dema, dibe Kelesuh**aq** tou kokou sosou tanou fei dege dala kah**aq** degeimou.

26 Ni gofoū degeba midiho kasagai ta milou dama. *Buk Song 4:4*

Gofoū dege dalali, aso muda.

27 Kegeligi, ni Tamakou a soūgou ba e feleiy.

28 Hiyou moūudi o, na hiyou moūuda. Dabai degema, dabai kah**aq** hebe kenoū malaba, nalebou bi ilo kelebou de mamoūumaba, bi mei o kediāmokou ne.

29 Ta kasagai tobou dama. Ni ta bolonou tobou ba, o sasai huyadefei damaleyodele i kedia dubabe, ni ta kah**aq** dia dedei sasagieiba, die damaleyodei ke neledo dege dalale.

30 Nige Godih**aq** Duo Bolofeikou hagi nedama. Godih**aq** e Duo Bolofei nimokou nei kah**aq**, nime e bido dalaguaba, e ni mamoloūyodema maka degei.

31 O nogokou gofoū degeba, hagi neiba neiba dedama. Ta*e* biyaba susuga tobou dama. Omokou dafadama.

32 Damaleyodei o sasai, ni njou sie yogokou midiho bolu kenoū hegiba hegiba dema. Solou do degeiba solou do degeiba dema. Ni njou sie o yogoh**aq** midiho kasagai ke gebe meiyodema. Godih**aq** Kelesuh**aq** huya ke ni midiho kasagai keme gebe meiyodei sagai kenoū tefele degema.

5

Dibe hohoya kənōu suluguame

¹ Godihage n̄imokōu solōu do hiyedo degeimōu, n̄ime e sisigo degei dalagua. Kegei kahā, n̄ine midiho e milōu di kənōu sesema.

² Kelesuhā di tagalemōu, di dowoye yoūusie sesegumōu, wala imōu tolo i sagai kənōu tefei, n̄ine n̄jōu sie yogo tagaiba tagaiba dema. Damaledo, Kelesuhā yoūusie sesegumōu, wala imōu tolo ibe, ho bolofeido, afu kōu guaiye wai sipsip simōu Godihā dudi sagai kegei.

³ Sasai hiyoubōu, o hiyoubōu de degedama. Sibigi degedi midiho keme milōu gadama. O tahā bimai duguo tagadama. Midiho kegei kahā tā keme huyadefeine ta tobōu dama. Tā kegei keme Godihā o sasai dige ta tobolōu sagai mei.

⁴ Nige mawalaba tā bōu basia tobōu dama. Hobōu dou tobolōu ba yādama. Godihā e o sasai dige kegei keme tōu fogōu ba, Godikōu nou bolofeiyode tobōu basi bolo.

⁵ Ni kōu gue tawama, sasai hiyou siadi obōu, o hiyou siadi sasaibōu, midiho sibigi degei kē milōu ga idi o sasaibōu, o tahā bimai duguo tagadi o sasaibōu diāme Kelesubōu Godibōu dilie wolōu daladi sa kokōu be ta fologale sagai meido. O tahā bimai duguo tagadi o kediāme ogōu gai godikōu hohō degedi sagai kənōu tefei.

6 Tą sebenoū degega suluguadi o kedią tąbe ni ta dudama. Nioū tawaiboū, o kegei kedią ni ogoū gaba, n̄iboū de a kasagai kokoū yaiye. Godihage midihō kegei k̄enoū miloū gamoū e tą dulo idyo mei o sasai kediāmokoū be gofojū hiyedo degedi.

7 O kegele idi kediāboū de hoboū mogo degedama.

8 Afuge njime huliakoū deleiguei. Ifibe, Hiye Oh̄a hohq̄ k̄eme n̄iboū de dogoū guo dala kah̄a degemoū, njime e hohq̄ kah̄a duoya k̄enoū suluguama.

9 Hiye Oh̄a hohoya k̄e suluguadi kah̄a sibiḡebe, omokoū midihō bolō hehegiediboū, midihō doūdo miloū gadiboū, damaledo tą toboū diboū k̄enoū.

10 Haba Godihä tagadi midihō k̄e ni kolugi duguo tawama.

11 Huliaya suluguadi o kediāboū de mogo degedama. Midihō kegei kah̄age hebe bolofei ta molojū mei. Nige midihō kegei k̄eme kasagaidade tawaleba malq̄ tamq̄ degeibasi bolō.

12 Age o kegei kedią mogogoū degele idi k̄e toboloū be sidifi degeli.

13 K̄enoū si Hiye Oh̄a hohoya k̄e midihō kasagai miloū ga idi k̄e tamq̄ degeimoū be, dige k̄eme midihō kasagaidade tawale idi.

14 Hohq̄ kah̄ bi takoū hohogumoū be, di bi k̄e dugudi. Kegei kah̄a degemoū, kuguo ta kokoū be koū gue nalaī dala,

O koyo na tiei dala debabe, na hagūa.

Nä widaimikou ge haguqbabe, Kelesuhä e hohö kahä námokou hohögulo.

15 Kegei degemou, nīawaibou suluguama. Tewe mei o kediä suluguadi sagai kege hobou suluguadama. Tewe o kediä suluguadi sagai kegenou suluguama.

16 Sa ifi koju biyamou ili kojuume kasagai degei kahä degemou, nī Godihä midihobe ifi kou bou genou fei milou ma. Niou tawaibou, sa biyei kasagai hiyedo ke hagua kogubabe, nī mou yojuwa fogouye.

17 Totou dege daladama. Hiye Ohä tagali sagai keme nī defeido tawama.

18 Tigi kolo huei gofojudo ke hiyedo nädama, nī tou bou nī fibou de makeiye. Duo Bolofeihä nibou de dalabanou suluguama.

19 Damaleyodei o sasai nī niou sie ta kolo ilebe, Die Fedi Kuguo kahä ta kebou, sosi mosokou ge die feile idi kahä ta kebou, Duo Bolofeihä hehegieimou die fedi kebou denou tobou ma. Ni die feilebe, mogouyebou duoyebou olou fei Hiye Ohä hunou hebele foguma.

20 Di Hiye O Yesu Kelesuhä huya ke, nige sawisiei olou fei Aye Godikou bolofeiyodenou tobou mou ima, Godihä bi olou fei ke dimokou nei kahä degemou.

Polha obou sasaibou hulomou daladi kahä ta ke tobou

21 Nige Kelesube ni Hiye Odade tawaleba, ni tanou tanou be Godihq o sasai ilo kediq hayedu dalaguama.

22 Sasai diama, ni maha tabe njou hiye Ohq ta dulo idi sagai keno tefele duma.

23 Yobe, damaleyodei o sasai di widio o hiyedobe Kelesu. Nebe keno tefei, sasai nne ni widio obe ni ma. Dibe e tou bou de geleguo tanou degei dala. Haba Kelesu eme di Mamou O.

24 Damaleyodei o sasai di Kelesuhq ta dulo sesele yadi sagai keno tefei, sasai nne ni maha ta ke defeido dulo sesema.

25 O diama, Kelesuhq damaleyodei o sasai dimokou solou do degemou, di dowoye yofusie sesegu sagai keno tefele, nne ni sasai tagama.

26 Damaleyodei o sasai dibe Godihq bi bolodo degemabadomou, Kelesuhq tagalibe, e taenou dibe fafeleya degeba, bigima, sibigi olou fei mei degema fogou dalamabadomou tagali.

27 Damaledo, Kelesuhage dibe e dihile kokou be sibigibou mei dugulo tagali. Midiho kasagai kahq hebe keme dimokou ta nele tagaiyo mei. Damaledo, Kelesuhq tagalibe, Godihq hohq kahanou di silema dalaba, dibe e o sasai bolodo dege dalale tagali. Bolodo: ta tawaga tobolou sagai meido dalale.

28 Nebe keno tefei, o nane ne sasai tagalebe, na nofusie ne tou tagadi sagai keno tefele taga. O koyohq e sasaikou hohq degeibabe, e yofusiene hohq degele.

29 Di tewe, obege yoñu e tóu be ta makodiyo mei. E yoñusie bologuñdo dogou guo daladi. E tóu ké nele mei degeiye domou, nale nádi. Nebe kénou tefei, Kelesuhña dine bologuñdo kege wolou daladi.

30 Yobe, dibe e dobogoñubou e abogoñubou, haba e tóu olou fei ké sa degei dala kahña degeimou.

31 Godihña kuguokou kegei ké kou gue kou nalai dala,

Kegei kahña degemou, obe e aye e adiou tóu fogou ile, e sasañbou de dogou gubabe, dilie tóu tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

32 Ta mogogou delei keme sibige hiyedo. Age sibige hiyedo keme Kelesuhña damaleyodei o sasañi dibou de dogou guo dala ké tobolou.

33 Ta sibige tabe kou gue, o na noñusie hoho degedi sagai kénou tefele, ne sasañkou ne hoho degeiba, sasañi nañe, ne maha ta defeido dulo seseiba dema.

6

Polña sisigobou, die aye adiou bou diamokou tobou

1 Sisigo diañma, nige ni aye adiou dia ta ké dulo sesema. Midihño keme douñdo, nime Hiye O Kelesubou de dogou guo dalagua kahña degemou.

2-3 Godihña kuguokou be kou gue nalai dala, Aye adiou diamokou be midihño bolofei kénou hehegiema. *Lo 5:16a*

Egele ta  ebuk   do ko  u toboube, sabita bolo degele k  b   de tan  u geleguom   k  u gue tobou,

Kege degeibasi, dabai n  j degelebe bolon   degem   iligi, sa sibige kuok  u tofousogo tafalaguale. *Lo 5:16b*

4 Aye di  ma, n  j sisigo di   gofo  u degele sagai hobou ta degedama. N  j Hiye Oh   tagaiya k  nou w  u ma dalali, di  mok  u be defeido yo  u    midiho k  nou hehegiema.

Polhage dabai degele idi o sasaib  u, die boseb  u diamok  u tobou

5 Dabai degedi o sasa   di  ma, n  ge sa sibige kuok  u ge n  j bose di   t  nou dulo sesema. N  j gu   degema, kegeligi n  j bose di   dihile kokou midiho kasagai ta milou ye deba. Kelesuh   t   dulo sesedi sagai k  nou tefele, n  j bose di   t  ne defeido duloba, dabai nel  do dege degema.

6 N  j kegeligi, bose di   hoho degemabadeba, die dihile kokou genou dabai nel  do dege degele iye. Di   duguyo mei kelegene, n  ime Kelesu yo  u    dabai degele ilidade tawaleba, Godih   tagali sagaiya k  nou hohobol  u ba dabai degema.

7 Kegei degem  u, n  j dabai hoho dege degema. N  ime bose kedia dabainou degediyo mei. N  j Hiye Oh   dabai degele idi.

8 N  j tewe, o koyoha dabai bologuado degeibabe, Hiye O Godih  ge di  mok  u be hebe bolodo k   nem  u ile. Dabai degele idi o

sasaiboū, haba die boseboū oloū fei kediāmokoū ne tefelenoū nēmoū ile.

⁹ Bose diama, nīne nī dabai degele idi o sasai kediāmokoū midihō bolonoū hehegiema. Nige diā guē degele sagai ta degedama. Nī tewe, Hiye O, hebenitoū duwo, eme nī oloū fei Hiye O. Damaledo, Hiye O Godihage huboū ne, huboū mei one ē tefelenoū fidi.

Kelesukoū damaleyodei o sasai dibe Tamaboū de biyadi bimai ke mōuma toū ma dalame

¹⁰ Ā mā tā uwage toboū lamoū degeli kuhē. Hiye O niboū de dogoū guo dala kah̄a, ē nelē hiyedo kē tawaleba, nīne neledo dege dalaguama.

¹¹ Biyadi bi oloū fei, Godihā nīmokoū nei kē kamaba, Tamahā nīmokoū hagua ogoū goubabe, nī neledo dege tafalaguali, kuāgise dalaguama.

¹² Damaleyodei o sasai dibe sa sibigē kuokoū oboū de tā biya idiyō mei. Tamahā esol o daga dagaboū, duo daga dagaboū oloū fei kediāboū de biya idi. Sa huliā degei kah̄a widio o kediāboū, duo kasagaī, agudiletō dalagua kediāboū de biya idi.

¹³ Kegemoū, biyadi bi oloū fei, Godihā nīmokoū nei kē kamaba dalali, hagi dugubabe, neledo dege biyama mei degemaba, neledo dege tafalaguama.

¹⁴ Kegeba, nī neledo dege tafalaguali, damaledo tābe fiyati sagaī kah̄a tufoguo kāba,

haba midiho dōudobe kuwoye solou moso gogudi sagai kege goguoba suluguama.

¹⁵ Haba, ta uwo bolofei ke tobou di keme abogo[u] moso sagai kegei kama, Godibou de mogo degedi ta bolofei ke hehegiemou sulugalaba dia dalama.

¹⁶ Godikou damaleyodeibe hebe duli sei sagai tolou daladi kegenou tolou dalama. Tamah[ə] e mala doubo[u] kah[ə] hagua nimokou fogouye deba, hebe duli sei sagai ke tolou ba, solou moso diou guobanou suluguama.

¹⁷ Godih[ə] ni mamou kokou fimalebe heti gofo[u]udo, ni widiletou muguoba, haba Godih[ə] ta keme Duo Bolofeih[ə] e aweki sagai ke tou ma suluguama.

¹⁸ Ni Duo Bolofeih[ə] neleya ke Godikou diho baga tobou mou suluguama. Dih[ə] baga tobou dibe, ni hobou ta misihodama. Nige Godih[ə] e o sasai kediame sawisiei olou fei dogou guyedema, neledo dege diho baga tobou ma.

¹⁹ Nige Godih[ə] ane dogou guyedema diho baga tobou ma. Godih[ə] amokou hehegieiba, a gu[e] degedi ke fogou ba, ta uwo bolofei, mogogou delei kah[ə] sibige ke kuhe hehegile.

²⁰ Godih[ə] a tobou mou, egei tobou mou siei kah[ə] degemou, ame didio degei dala. Ma dabai keme mei degeli mei, you degeli kah[ə], nige a e ta ke hehegile ke gu[e] degeiye deba diho baga tobou ma.

Polhage Godihə sa Efesus tie kediame bologuado dia dalayedema dihə bagə tobou

21 A o Tikikus tobou ba, e ile, a degeli ke njimokou kuhe tobolou. Tikikus eme ma mogodo. Eme Hiye Okou damaleyodema dabai degedi o.

22 Damaledo, a e tobou ba, njimokou ilebe, ei degeli ke njimokou tobou maba, haba njimokou dedei sasagieyadeba.

23 Mogo dia ma, Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie degeiye, nime bologuado dalaguali, ni damaleyodei keme neledo degeba, ni njou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dele.

24 Haba, o sasai di Hiye O Yesu Kelesukou hohə degele idi kediame, Godihə habagugueibe dia bou de dalale.

Konai

**Konai: Godihə Tə Bolofei New Testament
Nupela Testamen long tokples Konai long Niugini**
copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konai

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files
dated 8 May 2025

8c47cab8-fc6e-524e-936f-c52eba70db94